

14.02.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**14 Şubat 2023
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

14 Şubat 2023 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Radyoaktif Atık Yönetimi Özel Hesabı ve İşletmeden Çıkarma Özel Hesabı ile Hesaplar Yönetim Kuruluna İlişkin Yönetmelik
- Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Esenyurt Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/24)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2023/8)
- Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/25)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2023/9)

KURUL KARARLARI

- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 09/02/2023 Tarihli ve 11633, 11634, 11639, 11640,11641 Sayılı Kararları

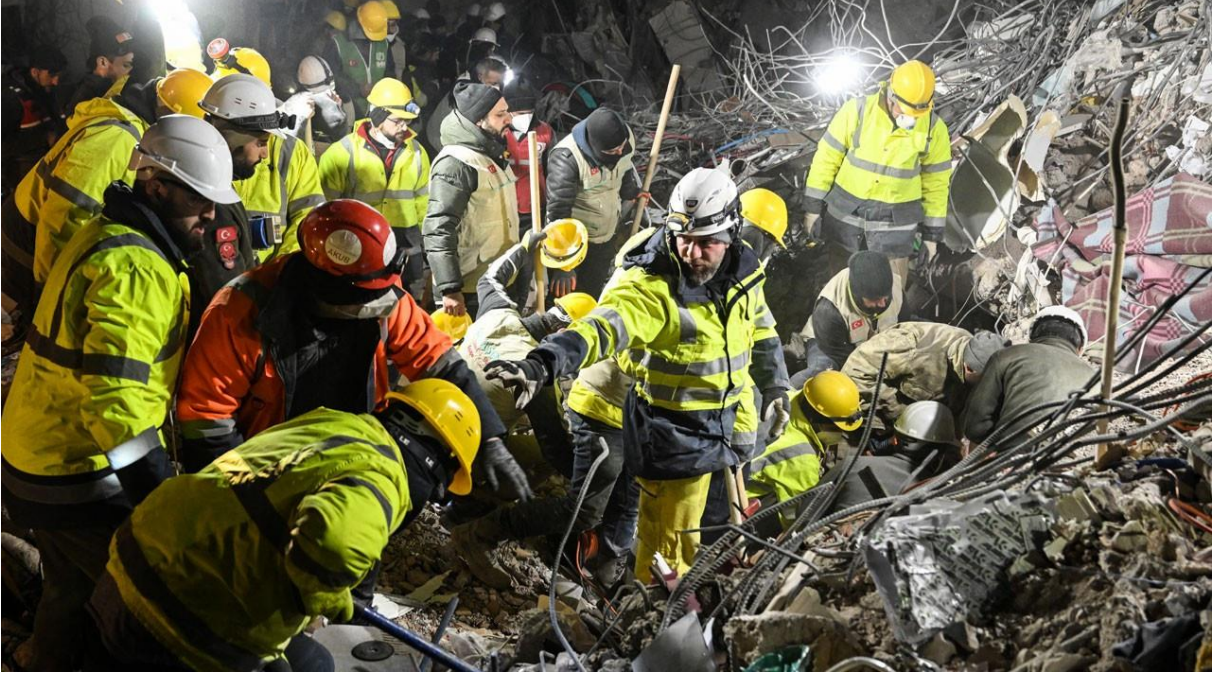
YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 29/12/2022 Tarihli ve E: 2021/82, K: 2022/167 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 5/1/2023 Tarihli ve E: 2022/72, K: 2023/3 Sayılı Kararı

Acı bilanço: Can kaybı 31 bin 643

Kahramanmaraş merkezli depremlerin üzerinden bir hafta geçti. Depremde şu ana kadar hayatını kaybedenlerin sayısı 31 bin 643'e yükseldi. 80 bin 278 kişi yaralı olarak felaketten kurtuldu. 12 bin 141 bina yıkıldı.

Kahramanmaraş merkezli depremlerde can kaybı 31 bin 643 kişiye çıktı. Depremden etkilenen 10 ilde yaşayan yaklaşık 158,000 kişi bölgeden farklı illere tahliye edildi.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, AFAD Koordinasyon Merkezi'nde Kahramanmaraş depremleriyle ilgili son bilgileri paylaştı.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, depremzedelere yapılan yardımlar konusunda "AFAD aracılığıyla yönlendirilen nakdi yardımların amaçları dışında bir kuruşunun dahi kullanılmasına asla müsaade edilmeyeceği için son derece sağlıklı bir yöntem. Afetzedelere, vatandaşlarımıza her bir kuruşun ulaştırılacağıyla alakalı sağlıklı bir ulaşım kanalı, bağış kanalı olduğu için de bunu ben bir kez daha hatırlatmak isterim." ifadelerini kullandı.

Kabine tek gündem maddesiyle taplanacak

Oktay, "Yarın (bugün) kısmet olursa kabinemizi Cumhurbaşkanımızın başkanlığında topluyor olacağız ve yine gündemimiz tamamen yaşadığımız şu andaki afetler, son durum ve alınan ve alınacak olan tedbirler." diye konuştu.

Depremden etkilenen ülkelerden Türkiye'ye oluşabilecek göç dalgası ve güvenlik algısıyla alakalı bir zafiyet olduğuna ilişkin haberlere değinen Oktay, böyle bir şeyin söz konusu olmadığını vurguladı.

130 bin güvenlik görevlisinin sahada görev yaptığını bildiren Oktay, valilerin veya mülki idarenin ihtiyaçlarını ileteceği Türk Silahlı Kuvvetlerinin ilave sınırsız personelinin olduğunu belirtti.

Oktay, şunları kaydetti:

"İçeride bir güvenlik sorununun yaşanması mümkün değil. Buna asla müsaade etmeyiz. Bununla ilgili tüm tedbirler alınmıştır. Göç dalgasıyla ilgili özellikle sosyal medya üzerinden oluşturulmak istenen yalan haber olayı da, farklı oluşturulmak istenen algı da tamamen gerçek dışıdır. Böyle bir şey söz konusu değildir. Sınırlarımız tamamen güven altındadır, kontrol altındadır ve herhangi bir göç dalgasına izin vermemiz veya herhangi bir güvenlik noktasında zafiyete izin vermemiz asla ve asla mümkün değildir. Bu tür dezenformasyonu yapanlar, gerek dezenformasyon yasası çerçevesinde, gerek OHAL yasaları çerçevesinde de bunları sonuna kadar takip edeceğiz ve sonuna kadar da gerekeni yapacağız. Bundan da hiç kimsenin, hiçbir vatandaşımızın zerre kuşkusu olmasın."

Kurtarma ekipleri çalışıyor

Enkazdan sağ kurtarma çalışmalarının devam ettiğini belirten Oktay, "185'inci saatte ve 8'inci gündeyiz. Hüseyin Berber kardeşimizin Antakya'da kurtulduğunu biliyoruz. Arama kurtarma ekiplerimiz şimdi de hem Hatay hem de Kahramanmaraş'ta bir anneyi, bebeğini ve anneanneyi kurtarmaya çalışıyorlar." diye konuştu.

"Son güne kadar ümidimizi de umudumuzu da canlı tutacağız." ifadelerini kullanan Oktay, sahadakilerin motivasyonunun son derece yüksek olduğunu belirtti.

Sahadaki yaklaşık 250-300 bin arasındaki çalışanın son derece gayretli olduğunu dile getiren Oktay, "Vatandaşlarımızı enkaz altından yine sağ kurtarmaya çalışacağız. İnşallah da kurtulurlar. Hem bizlerin hem de milletimizin duaları bu yönde." dedi.

"Adıyaman, Hatay ve Kahramanmaraş'a odaklandık"

Arama kurtarma personeli sayısının, bugün itibarıyla 35 bin 600 olduğunu ifade eden Oktay, birçok ilde durumun tamamen kontrol altında olduğunu, Kilis gibi bazı illerde arama kurtarma çalışmalarının tamamlandığını açıkladı.

Adıyaman, Hatay ve Kahramanmaraş'a odaklandıklarını vurgulayan Oktay, "Kahramanmaraş ve Adıyaman kontrol altına alındı. Diğer illerimiz zaten kontrol altında. Hatay'da çabalarımız, yaraların sarılması yönündeki çalışmalarımızın yoğunlaşarak artması yönünde." diye konuştu.

İş makinelerinin, 1064'ü vinç olmak üzere 12 bin civarında olduğuna dikkati çeken Oktay, çalışmaların uçak, helikopter, İHA ve dronlarla havadan, denizden son derece etkin devam ettiğini, uçakların yaptığı sortilerin 4 bini aştığını söyledi.

Beslenme konusunda sorunun bulunmadığını vurgulayan Oktay, şöyle devam etti:

"2,2 milyon afetzedemize hem sabah hem öğle hem de akşam öğünlerini verebilecek altyapıya sahibiz. Yaklaşık 7 milyonluk bir altyapımız var, günde vereceğimiz öğün sayısı olarak. Artık illerimizde, ilçelerimizde ve köylerimize kadar erişmiş durumdayız. Beslenme konusunda sıkıntısı olan afetzedemiz, vatandaşımız varsa bize hemen ulaşabilirler. Gerek köylerde muhtarlıklar aracılığıyla veya il ve ilçelerde mülki idareler, kaymakamlıklarımız, valiliklerimiz aracılığıyla ya da afet koordinasyon merkezleri aracılığıyla bize ulaşabilirler. Barınma konusunda çadır ve konteyner için son derece yoğun şekilde çalışıyoruz. Milyonlarca battaniyeyi sahaya göndermiş durumdayız. Elimizdeki tüm çadırları iletmış durumdayız. Firmalarımız tarafından hem yurt içindeki üretim bütün hızıyla devam ediyor hem de uluslararası alandan her türlü katkı sürüyor."

"27 bin konteyner kent altyapısı tamamlandı"

Fuat Oktay, 10 ildeki 110 kilometrekarelik alanda, 257 noktada çadır kent kurulumunun tamamlandığını ve afetzedelerin buraya alındığını kaydetti.

27 bin konteyner kentin altyapısının tamamlandığını belirten Oktay, "Tüm bu altyapısı tamamlanan alanlar ile 10 il ve ilçelere de konteyner sevkiyatına başlandı. Elimizde şu anda 10 binin üzerinde konteynerimiz var. Bunları sevk etmeye başladık. Aynı zamanda da yaklaşık 4 bin 900 kurulu bir konteyner kentimiz var. Yaklaşık 20 bin kişi de bu konteynerlerde halihazırda barındırılıyor." şeklinde konuştu.

Konteyner kent kurulumunda 150-200 bine ulaşmayı hedeflediklerini ifade eden Oktay, "Uluslararası alandan yardımlar devam ediyor. En son Katar 10 bin konteynerlik yardımda bulundu. Dolayısıyla gemiye yüklendi ve peyderpey gelecek. Çadır konusunda üretim noktasında hem içeriden hem de dışarıdan tedarik sıkıntımız yok. Olabildiğince artırmaya ve bir an önce de sahaya yansıtmaya çalışıyoruz." dedi.

Hasar tespit çalışmalarını bir hafta içinde tamamlamaya çalıştıklarını ve bir an önce kalıcı konutların inşasına başlamayı istediklerini belirten Oktay, afetzedelerin 1 yıl içinde kalıcı konutlarda yaşamasını sağlamak istediklerini kaydetti.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Oktay, "İnşallah bunda başarılı olacağız. Bununla ilgili tecrübemiz zaten en üst seviyede. Belki en iyi ülke konumundayız. İnşallah bu sözümüzü yerine getireceğiz." ifadelerini kullandı.

"Hasarlı binalardan uzak durulması son derece önemli"

Bölgede 6 binin üzerinde hasar tespit personelinin çalıştığını vurgulayan Oktay, şöyle devam etti:

"Hasar tespit çalışmaları kalıcı konutlar için önemli. Hasarlı binalardan uzak durulması son derece önemli. Aynı zamanda önceden Sayın Cumhurbaşkanımızın açıkladığı yardım faaliyetleri için de önemli bu çalışma. Bu, 10 bin lira, hane başı yardım, aslında hasar tespit çalışmalarıyla da doğrudan alakalı. Bu çalışmaları bir an önce tamamladığımızda 10 bin lira hane başı ödemeleri yapıyor olacağız. Bununla

ilgili tüm hazırlıklar tamamlandı, kaynak ayrıldı. Burada herhangi bir sorun yaşamayacak. Hasar tespit çalışmaları bütün hızıyla devam ediyor.

Bu çalışmalar tamamlandığında gerek yıkık gerekse ağır hasarlı ve yıkılacak binalar ile orta hasarlı binalarla alakalı hasar tespit çalışması bunun da atlığını oluşturacak. Ev sahipleri için 5 bin lira kira yardımı ve 15 bin lira taşınma bedeli, kiracılar için de 2 bin lira kira yardımı ve 15 bin lira taşınma bedeli, bu çalışmalar kapsamında bir an önce ödenmeye başlanılacak."

Ayni yardımlar Alo 144 üzerinden yönlendiriliyor

STK'ler, Türk Kızılay ve vatandaşlar aracılığıyla yapılan tüm ayni yardımların Alo 144 üzerinden yönlendirildiğini dile getiren Oktay, şunları kaydetti:

"Çok sayıda operatörün bulunduğu çağrı merkezi oluşturuldu. Burayı aradığınızda hangi depoya, hangi ilde, nereye gideceğinizle alakalı yönlendirileceksiniz. Herhangi bir karışıklık yaşanmasını önlemiş olacağız. Ayni yardımlara rahat erişim için marketler kurulacağını, bazı market şeklindeki dağıtım noktaları oluşturulacağını dün açıklamıştık. Bundan da 250 dağıtım noktası yani marketler oluşturulacak. Bunların 100'ü çadırlarda, 150'si de okullarda oluşturacağımız çadır kent dağıtım noktaları olacak.

Elektrik, doğal gazın ulaşımıyla ilgili sorunumuz yok. Hatay Havalimanı tamamen aktif hale geldi. Tüm havalimanlarımız aktif halde. Hava desteği de son derece etkili, devam ediyor. Doğal gaz, elektrik konusunda bir sorunumuz yok. Sadece kontrollü verilmeye devam ediyor. Hayatı çok hızlı şekilde bu akut dönemden çıkarmayı amaçlıyoruz. Bunun için seferber olmuş durumdayız. Sonrasında geçici barınma, kalıcı konutlarla hayatı normalleştirmeye çalışacağız. Yaraları hep birlikte Cumhurbaşkanı'mızın liderliğinde sarmaya çalışıyoruz. Haberleşmeyle alakalı şu an itibarıyla bize iletilen ciddi bir sorun bulunmadığını görüyoruz."

Perakende satış hacmi yüzde 21,8 yükseldi

Perakende satış hacmi yıllık bazda yüzde 21,8 yükselirken; aylık bazda ise yüzde 4,8 arttı.

Sabit fiyatlarla perakende satış hacmi (2015=100) 2022 yılı Aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 21,8 arttı. Aynı ayda gıda, içecek ve tütün satışları yüzde 12,9, gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) yüzde 28,0, otomotiv yakıtı satışları ise yüzde 15,7 arttı.

Perakende satış hacmi aylık yüzde 4,8 arttı

Sabit fiyatlarla perakende satış hacmi (2015=100) 2022 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre yüzde 4,8 arttı. Aynı ayda gıda, içecek ve tütün satışları yüzde 1,9, gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) yüzde 5,5, otomotiv yakıtı satışları ise yüzde 6,9 arttı.

Perakende ciro yıllık yüzde 112,4

Cari fiyatlarla perakende ciro (2015=100) 2022 yılı Aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 112,4 arttı. Aynı ayda gıda, içecek ve tütün satışları yüzde 109,0, gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) yüzde 116,6, otomotiv yakıtı satışları ise yüzde 103,7 arttı.

Perakende ciro aylık yüzde 3,3 yükseldi

Cari fiyatlarla perakende ciro (2015=100) 2022 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre yüzde 3,3 arttı. Aynı ayda gıda, içecek ve tütün satışları yüzde 2,5, gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) yüzde 5,8 arttı, otomotiv yakıtı satışları ise yüzde 3,0 azaldı.

Türkiye 2022'de 48.8 milyar dolar 'açık' verdi

Cari işlemler dengesi, aralık ayında piyasa beklentilerinin üzerinde geldi. Cari açık aralık ayında 5.9 milyar dolar olarak kayıtlara geçerken, 2022 yılında cari açık 48.8 milyar dolarla 9 yılın zirvesinde gerçekleşti. Net hata noksan kalemi de 24.2 milyar dolarla tarihi zirvede...

İSTANBUL / EKONOMİ

Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin ardından artan enerji maliyetleriyle yükselen cari açık altın ithalatının hız kazanmasıyla birlikte 2022 yılını 48.8 milyar dolarda tamamladı. 2021 yılında Türkiye 7.2 milyar dolar cari açık vermişti. Aralık 2022'de ise cari açık 5.5 milyar dolar olan beklentilerden yüksek 5.91 milyar dolar olarak açıklandı. Merkez Bankası verilerine göre altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı 2022'de 50.79 milyar dolar fazla verdi.

Cari açığın milli gelire oranını ekonomistler yüzde 6'ya yükseldiği açıklamasını yaparken Merkez Bankası resmi rezervleri de Aralık 2022'deki 2.4 milyar dolar artışla yılın tamamında 13.4 milyar dolar oldu. Aralık 2022'de net hata noksan kaleminde yılın en düşük girişi 428 milyon dolar hesaplanırken 2022'nin tamamında bu kalemden 24.2 milyar dolarlık giriş hesaplandı.

Aralık 2022'de yabancıların gayrimenkul alımları 605 milyon dolarla yüksek bir tutara işaret etti. 2022 yılında da 2021 yılındaki 5.63 milyar dolardan gayrimenkul yatırımları 6.27 milyar dolara yükseldi. Toplamda doğrudan yabancı yatırım net giriş 374 milyon dolarla sınırlı kaldı. Yabancılar hisse senedinde 580 milyon dolarlık satış yaparken 16 milyon dolarlık devlet tahvilleri aldılar. Bankalar yurtdışı tahvillerde net 694 milyon

dolar ödeme yaparken Hazine 2 milyar dolarlık Eurobond ihracı gerçekleştirdi böylece portföy yatırımlarından toplamda 828 milyon dolarlık giriş oldu.

Altın ithalatında artış sürüyor

Parasal olmayan altın ithalatı 19.4 milyar dolar ile 100 milyar dolara ulaştığı hesaplanan enerji ithalatı 2022'de cari açığı artıran başlıca unsurlar olarak öne çıktı. Aralık ayında altın hariç cari açık 3.3 milyar dolarla yatay kalırken enerji hariç cari fazla 3 milyar dolardan 910 milyon dolara geriledi. 2021 Aralıkta 2.9 milyar dolar olan altın ve enerji hariç cari fazla 2022 Aralık'ta 3.5 milyar dolara yükseldi.

Aralıkta ihracat hafif toparlanırken ithalattaki yavaşlamayla dış ticaret açığı hız kesti. Enerji fiyatlarının düşmesiyle yaşanan yavaşlama sürerken altın ithalatındaki 2.6 milyar dolarlık yüksek tutar dikkat çekti. Dış ticaret açığı Aralık 2021'deki 5 milyar dolardan 8.1 milyar dolara yükseldi. Taşımacılık gelirlerinde yıllık bazda yüzde 38,8 artış olurken net seyahat gelirlerinde yüzde 12,1 oranında azalış gerçekleşti.

Ekonomistler aralık ayı ödemeler dengesi sonuçlarının dış ticaret açığındaki yavaşlamaya karşın hizmetlerdeki toparlamanın hız kesmesiyle cari açığın yüksek seyrettiğini ortaya koyduğunu belirtti. Enerji ithalatında yavaşlama sürse de yüksek altın ithalatının hem dış ticaret açığının hem de cari açığın genişlemesinde rol oynadığını kaydeden ekonomistler, hizmet kaleminde ise taşımacılıktaki toparlanmaya karşın seyahat giderlerinin etkisiyle net gelirin zayıflamaya işaret ettiğini vurguladı.

Cari açığın finansmanında ekim ve kasımda olduğu gibi yine Hazine'nin Eurobond ihracı ile muhabir hesapları etkili olduğunu dile getiren ekonomistler kısa dönemde mevsimsel etkilerle dış ticaret açığındaki ve cari açıktaki genişlemenin yavaşlayarak da olsa devam edeceğini bununla birlikte hizmet gelirlerinde süren ılımlı toparlanmanın cari açıktaki genişlemeyi kısmen sınırlandıracağını belirtti.

Kasım cari açık verisine revizyon geldi

Öte yandan Aralık 2022 özelinde 5.4 milyar dolar ile yüksek mevduat girişi dikkat çekti. Bu tutarın 4 milyar doların üzerindeki bölümü bankaların yurtdışı şubelerindeki ilgili tutarların Türkiye'ye getirilmesi ile oluştu. TCMB ilgili tutara ek yüzde 4,5 faiz ödeyeceğini açıklamıştı.

Kasım 2022 cari açık verisinde revizyon yapan Merkez Bankası, 3 milyar 666 milyon dolar olarak açıkladığı cari açık verisini 4 milyar 49 milyon dolara yükseltti. Bu arada Merkez Bankası verilerde 2018 yılından itibaren birincil gelir dengesi, doğrudan yatırımlar ve diğer yatırımlar kalemleri başta olmak üzere çeşitli revizyon ve güncellemeler yaptı. Yapılan güncellemeler neticesinde Net Hata ve Noksan kalemi; 2018 yılında 235 milyon dolar, 2019 yılında 98 milyon dolar, 2020 yılında 58 milyon dolar, 2021 yılında 194 milyon dolar ve 2022 yılının Ocak-Kasım dönemi için 1.43 milyar dolar güncellendi.

Seçim tartişmaları alevlendi!

Kahramanmaraş merkezli 6 şubat depremlerinin ardından, 14 Mayıs'ta yapılması planlanan seçimlerin yapılıp yapılmayacağı daha sesli tartişılmaya başlandı. Eski Meclis Başkanı Bülent Arınç'ın çağrısı, sosyal medyada gündem oldu.

ANKARA (EKONOMİ)

Deprem sonrası seçimlerin Cumhurbaşkanı'nın işaret ettiği 14 Mayıs'ta mı yoksa normal zamanı olan 18 Haziran'da mı yapılacağı konuşulurken, YSK'nın seçimleri 18 Haziran sonrası bir tarihe erteleyebileceği gündeme getirilmeye başlandı. Bu tartişmanın kaynağını ise seçim kanunlarında YSK'ya süreleri değiştirmesi konusunda verilen yetki oluşturuyor.

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun ek 4. maddesi, YSK'ya, zorunlu gördüğü takdirde, adaylığa müracaat tarihi, müracaatların incelenmesi, adaylığa karşı itiraz, itirazların karara bağlanması, adayların geçici ve kesin ilanı gibi seçim işlemleri için Seçim Kanunu veya başka kanunlarda öngörülen tarihleri ve süreleri değiştirme yetkisi veriyor. Bu yetki YSK'nın seçimleri erteleyebileceği yorumlarını getirirken, hukukçular, YSK'nın seçim tarihleri üzerinde hiçbir şekilde değişiklik yapma yetkisinin olmadığını, YSK'ya ek 4. Madde de sreler konusunda verilen yetkinin sadece 'seçim işleri' ile sınırlı olduğunu belirtiyorlar. Anayasa'ya göre, savaş hali dışında seçimlerin ertelenmesi mümkün değil.

Muhalefet de Anayasa'ya işaret ediyor; YSK'nın veya herhangi bir başka yapının iradesinin hiçbir hükmünün olamayacağını vurguluyor.

Arınç'tan 'ertelensin' çağrısı

Bu arada Meclis eski Başkanı Bülent Arınç, seçimlerin ertelenmesini istedi ve “Belki de tarihimizin en acı felaketini yaşadığımız bugünlerde, ülke bir an evvel seçim stresinden kurtulmalıdır. Daha açık ve net ifade etmek gerekirse: ne mayısta ne haziranda seçim olmaz, olamaz. Seçimlerin ivedilikle ertelenmesi lazım” değerlendirmesinde bulundu.

Sosyal medyada gündem oldu

Sosyal medyada ise Arınç'ın bu paylaşımı gündem oldu. Bir yanda afetin yaralarının sarılmaya çalışıldığı ortamda seçim tartışması yapılmasına tepkiler var; diğer yandan "seçim ertlenmeli mi" anketleri başladı.

İYİ Parti'den yanıt

İYİ Parti Sözcüsü ve Genel Başkan Başdanışmanı Kürşad Zorlu, kamuoyunda seçimlere ilişkin değerlendirmeler sonrasında sosyal medya hesabından açıklamada bulundu. Zorlu, "Seçim tarihiyle ilgili bazı açıklamalar kamuoyuna yansımaktadır. Elbette öncelikli hedefimiz yaralarımızın hemen sarılmasıdır. İşte hem bu sürecin ve ülke sorunlarının etkin çözümü hem de Anayasamıza göre seçimlerin vaktinde gerçekleşmesi İYİ Partinin temel yaklaşımı olacaktır" dedi.

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi tek gündem maddesiyle toplanıyor

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında AFAD merkez binasında toplanacak.

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi toplantısı saat 15.00'te başlayacak. Toplantıya, deprem bölgesinde çalışmalarını sürdüren bazı bakanlar video konferansla katılacak.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, toplantıda tek gündem maddesinin Kahramanmaraş merkezli depremler olacağını açıkladı.

Depremi yıldığı 10 ilde tarım ve hayvancılık

Ali Ekber YILDIRIM

14 Şubat 2023 Salı

Yüzyılın felaketi olarak adlandırılan Kahramanmaraş Pazarcık merkezli iki depremin 9. günündeyiz. Bir kez daha depremde yaşamını yitirenlerin yakınlarına, ailelerine baş sağlığı diler, yaralılara acil şifalar dilerim.

Deprem bölgesinde arama kurtarma, enkaz kaldırma çalışmaları çok yönlü olarak devam ediyor. Hatay, Gaziantep, Kahramanmaraş, Adıyaman, Adana, Diyarbakır, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa'da çok büyük yıkıma neden olan 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki iki depremin yaralarını sarmak uzun yıllar alacak. Yok, olan aileler, yakınlarını kaybedenler, yaralılar, yaşanması muhtemel hastalık ve salgınlar, yaşanan büyük travmanın atlatılması hiç kolay olmayacak. Ancak atlatmak zorundayız. Bunun için daha çok dayanışmaya, daha çok desteğe ve en önemlisi unutmamaya ihtiyaç var.

Bugünden konuşmak ne kadar doğru bilemiyorum, ama işin bir de ekonomik boyutu var. Yıkılan evler, işyerleri, sanayi tesisleri, işletmelerin yeniden kurulması, üretimin yeniden başlaması hiç de kolay değil. Depremi ekonomi"
[href="https://www.ekonomim.com/ekonomi" target="_blank" rel="noopener">ekonomi](https://www.ekonomim.com/ekonomi) üzerinde de çok büyük bir yıkıma neden olacağını tahmin etmek zor değil.

Kırsal için yeni bir yapılanmaya ihtiyaç var

Depremde kırsala ulaşmada gecikmeler yaşandığını daha önce de yazdık. Bu felaket bir kez daha gösterdi ki bu tür afetler için köylere yönelik özel bir yapının kurulması şart. AFAD'a bağlı kırsala müdahale birimi olabilir. Ahbap gibi gönüllü kuruluşların bünyesinde kırsal için bir birim oluşturabilir. Daha önce faaliyet gösteren ancak 2005 yılında kapatılan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü gibi bir yapı olabilir.

Büyükşehir Yasası ile mahalleye dönüştürülen köylerin depremde şehir merkezlerindeki mahallelerden farklı olarak en son ulaşılan merkezler oldu. Yani

köyleri mahalle yapınca hizmet veya deprem gibi büyük bir felakette kentin merkezi gibi algılanmadığı görüldü.

Depremde bazı köylerde evlerin tamamı yıkıldı. İnsanlar ve temel geçim kaynağı olan hayvanlar enkaz altında kaldı. Depremin büyük yıkıma neden olduğu kırsalda yaşananlardan alacağımız önemli dersler var.

Köylerde yaşananlar ve ihtiyaçlar

Köylerde, kırsalda özellikle hayvancılık yapanlar için öne çıkan temel sorunları şöyle sıralayabiliriz:

1- Kırsalda yaşamının bazı dezavantajları var. Bu depremde de bunu bir kez daha gördük. Kurtarma ekipleri, yapılan yardımlar en son köylere ulaştı. Köylerde yaşayanlar yakınlarını enkaz altından kendi çabaları ile çıkarmaya çalıştı. Köylere yönelik bir yardım birimi olsa daha hızlı müdahale edilebilirdi.

2- Daha önce de yazdım. Tamamen yerle bir olan köyler de var. Neredeyse hiçbir evi yıkılmamış köyler de var. Yerle bir olan köylerde şehirde olduğu gibi gıda ihtiyacı, sağlık hizmeti, tuvalet, çadır, battaniye, ısıtıcı gibi ihtiyaçlar doğdu. Bir bölümü karşılandı. Bir bölümü hala bekleniyor.

3- Hayvancılık yapanlar için, enkazda kalan hayvanların kurtarılması, ölen hayvanların gömülmesi, yaşayanların bakımı, beslenmesi, ürettikleri sütün toplanması öne çıktı. Hayvanların yem ihtiyacı belli bir dönem düzenli olarak sağlanması gerekir. Bunun için desteğe ihtiyaç var.

4- Bitkisel üretimle ilgili şu günlerde yapılacak çok fazla bir şey yok. Ancak baharda havaların ısınması ile birlikte bitkisel üretim faaliyetleri başlayacak.

5- Yaşanan sorunların yanında köylerin önemi de bir kez daha görüldü. Depremde şehirdeki evi yıkılanlar için köylerdeki sağlam evler sığınma yeri oldu. Konuştuğum birçok kişi şehirdeki evlerine giremeyince köylere gittiklerini söyledi.

Süt ve yem için atılan olumlu adımlar

Kırsalda yaşayanlar için neredeyse aynı gün insanlar zorunlu olarak işlerine dönmek zorunda kaldı. Bir yandan cenazelerini kaldırırken, yaralarını sarmaya çalışırken bir yandan da enkazdaki hayvanlarını kurtarmaya, beslemeye başladı.

Anadolu'da bir söz var: "Cenaze bekler süt beklemez." Hayvanlar sağılıyor. Sütün bölgeden toplanması, alınması için Hatay Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Lütfi Danahaliloğlu'nun çağrısını paylaştık. Süttaş Yönetim Kurulu Başkan Vekili Tarık Tezel hemen telefonla arayarak Lütfi Bey ile iletişime geçtiklerini ve bölgeden süt alımına başladıklarını söyledi. Lütfi Danahaliloğlu'da arayarak sütün toplanmaya başlandığını belirterek teşekkür etti.

Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEDAD) Başkanı Sencer Solakoğlu da süt konusunda bir çalışma başlattıklarını söyledi. TÜSEDAD Yönetim Kurulu adına yapılan açıklamada ise, Gıda Federasyonu Ev Dışı Tüketim Tedarikçileri Derneği'nin deprem bölgesindeki 10 ilde kuracağı dayanışma mutfaklarına iki haftada bir 23 bin 760 litre uzun ömürlü süt dağıtımı için çalışma başlatıldığı duyuruldu.

Bölgede hayvan yetiştiriciliği yapanlar, hayvanları için yem istiyor. Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, Pazar günü Adana'da yaptığı basın toplantısında bölgeye 984 ton yem gönderdiklerini ayrıca 1000 hayvan çadırı gönderdiklerini söyledi. Sonrasında da Bakanlıktan, yem sevkiyatının aralıksız devam ettiği açıklaması yapıldı. Edirne'den Öztürk Yem ve diğer bölgelerden de yem desteği sağlayanlar oldu. Yem desteğinin aralıksız devam etmesi ve her köye ulaştırılması gerekiyor.

Depremi yıktığı 10 ilin ekonomisinde tarımın önemi

Depremi yıktığı 10 ilin ekonomik yapısına bakıldığında öncelikli sektörün tarım ve tarıma dayalı sanayi, gıda sektörü olduğu görülüyor.

Devlet Planlama Teşkilatı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Merkez Bankası'nda önemli görevlerde bulunan Ercan Türkan "Deprem Bölgesinin Ekonomik Göstergeleri ve Ülke Ekonomisine Katkıları" başlığı ile bir çalışma yayınladı.

Çalışmada özetle şu bilgilere yer veriliyor: "Deprem çok büyük maddi ve manevi bir kayba sebebiyet vermiştir. Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Malatya, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Kilis, Osmaniye deprem felaketinden en çok etkilenen illerimiz olmuştur. Depreme ilk müdahale sonrasında, bölgenin Türk ekonomisi açısından önemi ve depremin kalıcı ve uzun vadeli sonuçları, gündemi belirleyen en önemli konular olacaktır. Bölgedeki ekonomik aktivitenin boyutlarının ve ekonomik yapısının bilinmesi, geliştirilecek ekonomik ve sosyal rehabilitasyon proje tasarımı açısından da önemli bir girdi olacaktır.

Diğer taraftan yaşanan depremlerin ekonomik etki boyutlarının, veriye dayalı olarak yapılması, ekonomik hasarın gerçekçi bir şekilde tespit edilebilmesi, spekülasyon değerlendirmelerin önüne geçilmesi açısından da önemli görülmektedir. Sağlıklı ve veriye dayalı değerlendirme, potansiyel ekonomik hasarı sınırlamak açısından da kritik önemdedir."

Bitkisel üretim ve hayvancılık öne çıkıyor

Ercan Türkan'ın 2021 verilerinden yararlanarak yaptığı tespitlere göre; depremin yıktığı 10 ilin bitkisel üretim değeri ülkenin toplam bitkisel üretim değerinin yüzde 20'sini oluşturuyor. Tahıllar ve diğer bitkisel üretim miktarı yüzde 12, işlenen tarım alanı yüzde 14,5 civarında. Büyükbaş hayvan varlığı ülkedeki büyükbaş hayvan varlığının yüzde 12'sini, küçükbaş hayvan varlığının yüzde 16,3'ünü oluşturuyor. Ziraat ve balıkçılık sektörü kredilerinin yine yüzde 15,5'i bu 10 ile ait.

Özetle, bu kadar büyük bir felaketten sonra yaraları sarmak, normal yaşama dönmek hiç de kolay değil. Her zamankinden daha büyük dayanışmaya, bilimin ışığında çalışmaya ve bundan sonrası için dersler çıkarmaya ihtiyaç var.

Tarıma dayalı sanayinin öncülerinden Selçuk Yaşar

Türkiye iş dünyasının önemli isimlerinden, Yaşar Grubu'nun Kurucusu ve Onursal Başkanı Selçuk Yaşar, 98 yaşında yaşama veda etti. Tarımdan turizme, eğitimden spora birçok alanda çalışmaları ile öncülük yapan Selçuk Yaşar, tarıma dayalı sanayinin öncülerindendi.

Selçuk Yaşar, özellikle et ve süt hayvancılığının geliştirilmesi amacıyla büyük çaba gösterdi. Türkiye için bölgesel ve toplumsal kalkınma modeli olarak kabul edilen Pınar Süt'ü 1973 yılında kurdu. Yem ihtiyacını karşılamak, nitelikli yemler üreterek hayvan verimini artırmak amacıyla yem ve besicilik faaliyetlerine önemli yatırımlar yapan Selçuk Yaşar, Pınar Et'i kurarak sektörde entegrasyonu sağladı.

Yine 1970'li yılların başında Çeşme'nin turizm"

href="https://www.ekonomim.com/sektorler/turizm" target="_blank"

rel="noopener">turizm potansiyelini görerek büyük bir turizm yatırımına imza attı ve ilk beş yıldızlı tatil köyü Çeşme Altın Yunus'u hizmete açtı. Selçuk Yaşar, kültür balıkçılığının önemine ve toplumun protein ihtiyacının balık üretiminin artışıyla desteklenmesi gereğine inanarak sektörün doğuşuna öncülük etti. Entegre hindi üretim tesisi de hayvancılık sektörüne yapılan diğer yatırımlardan biri oldu.

Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği'nin (TÜSİAD) kuruluşunda ve ilk yönetim kurulunda yer alan Yaşar, süt, et ve gıda sanayilerinin gelişmesine, yurt dışında tanıtılmasına katkı sağlamak amacıyla Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği'nin (SETBİR) kurulmasına öncülük etti.

Ege Bölgesi'nde sanayici ve iş insanlarının önderliğinde, sanayi ve ticaretin büyümesi, küresel düzeyde bir gelecek ile toplumsal refahın artırılması amaçlarıyla Ege Sanayici ve İş İnsanları Derneği'nin (ESİAD) kuruluşuna öncülük etti, Yüksek İstişare Kurulu Başkanlığı'nı yaptı.

"Bilim Birlik Başarı" ilkesiyle, Türkiye'yi sayısız ilklerle buluşturan Selçuk Yaşar, 1997 yılında ülke ekonomisine ve topluma katkıları nedeniyle "**Devlet Üstün Hizmet Madalyası**" ile ödüllendirildi.

Selçuk Yaşar'ın cenazesi, dün Karşıyaka Beşikçioğlu Camii'nde öğle namazı ardından kılınan cenaze namazı sonrası toprağa verildi. Ailesine, sevenlerine başsağlığı dilerim.

Tarıma indirilen darbenin yaraları henüz kapanmadı

Faruk TÜRKOĞLU

14 Şubat 2023 Salı

Osmanlı döneminde 1850 sonrasının önemli devlet adamlarından biri olan Ahmet Cevdet Paşa, Sultan Abdülaziz'in sadrazamlarından Mahmut Nedim Paşa'nın kararsız bir kişi olduğunu ve bugün yaptığını ertesi gün bozduğunu anlatırken şu örneği vermişti: "Sadrazam, Karahisar-ı Şarki'den (bugünkü Şebinkarahisar) ve Çarsancak'tan (Tunceli'nin bugünkü Akpazar beldesi) bazı şikâyetler payitahta ulaşınca, bu ikisini birleştirip bir eyalet teşkiline karar vermiş ve bana bu konuda bir talimat yazmamı emretmişti. Bunun üzerine ben şu cevabı verdim: 'Karahisar-ı Şarki'nin bir ucu Karadeniz'e iner. Karadeniz'den Fırat Vadisi'ne kadar ip gibi uzun bir eyalet münasip değildir. Bu iki yer arasında başka vilayetler ve kazalar var. Böyle parçaları bir diğerinden ayrılmış bir eyalet olmaz.' Mahmut Paşa'nın cevabıma canı sıkıldı ama kararından da vazgeçti."

Anlamsız bir uygulama

Benzer bir anlamsız olay 21. yüzyılda yaşandı... 2001 yılında 35 bin 101 olan köy sayısı 2004 ve 2012'de yapılan iki yasa değişikliği sonrasında 18 bin 275'e indirildi. Bazıları yüzyıllar öncesinde kurulmuş köyler, tüzel kişilikleri kaldırılarak mahalleye dönüştürüldü. 2020'de bu uygulamaların hatalı olduğu kabul edildi ama bu kez "kırsal mahalle" gibi anlamsız ve bilim dışı bir terim türetildi.

Şehir merkezine bitişik olmayan ve merkezden onlarca kilometre uzaklıktaki bir köye "mahalle" denilmesindeki anlamsızlığı Anayasa hukukçusu Kemal Gözler bir makalesinde şöyle anlatmıştı: *"Kanun koyucu, Anayasa'nın kullandığı terimlerin günlük dildeki olağan anlamlarıyla yani düz anlamlarıyla bağlıdır. Bu kabul edilmez ise, bu işin sonu gelmez ve akla mantığa, eşyanın tabiatına aykırı sonuçlar çıkar. Hukukta saçma sonuçlara yer yoktur. ...Şehirden 50 km uzaklıkta dağ başında 200 kişinin yaşadığı 50 evden oluşmuş bir yerleşim birimine, kanun koyucunun 'bir belediyenin mahallesidir' demesi, beş çocuklu bir erkeğe 'Bu erkek kadındır' demesi kadar saçma bir şeydir. Kanun koyucunun bir erkeğe kadındır demesi durumunda bu*

erkek kadın hâline gelmeyeceği gibi, böyle bir köye mahalle demesi durumunda da bu köy mahalle hâline gelmez.”

Amaç hizmet mi, rant mı?

Büyükşehir sınırları içinde kalan köylerin mahalleye dönüşmesi 2004 yılında çıkarılan 5216 sayılı Yasa ile sınırlı olarak başlamış olsa da bu uygulama 12 Kasım 2012’de kabul edilen 6360 sayılı Yasa ile yaygınlaşmıştı. Yasanın gerekçesinde amaçlananın *‘belediye sınırının mülki sınıra genişletilmesi suretiyle en geniş ölçekte hizmet üretebilecek güçlü bir yapıya ulaşmak’* olduğu belirtiliyordu. Ne var ki iktidar partisinin milletvekillerinden Nurettin Canikli, kanun tasarısının TBMM’deki görüşmeleri sırasında yaptığı bir açıklamada yasanın esas amacı ile ilgili şu ipucunu vermişti: *“Şöyle bir varsayımdan hareket etmemiz gerekir: Bu projeden sonra birçok yerde -belki tamamı demek doğru olmayabilir- bir değer artışı meydana gelecek. Özellikle belli bölgeler, turizm bölgeleri başta olmak üzere...”* Canikli, köylerin mahallelere, tarlaların arsa haline dönüşmesini ve bu arada değer artışının ortaya çıkmasını olumlu bir süreç olarak savunmuştu. Tarımsal üretim yerine ranta öncelik veren bu yasa, tüm dünya ülkelerinde gıda üretiminin ve güvenliğinin eskisine göre çok daha önemli görüldüğü bir dönemde çıkarılmıştı. Üstelik bu yasa kabul edilirken 2005 Temmuz ayında çıkarılan Toprak Koruma ve Arazi Kullanma Kanunu yürürlükteydi ve tüm televizyon kanallarında tarım arazilerinin amaç dışı kullanımını eleştiren kamu anonsları yayınlanmaktaydı.

Tepkiler yetmedi

6360 sayılı Yasa’ya en önce ziraat mühendisleri karşı çıktı. Anadolu ve Trakya’daki üniversitelerdeki genç öğretim üyeleri yasanın olumsuz etkileri konusunda çok sayıda araştırma yayınladı. Gazetemizin tarım uzmanı yazarı Ali Ekber Yıldırım, adeta tek kişilik bir sivil toplum kuruluşu gibi çalışarak her platformda yasanın olası zararlarını anlattı. Muhalefetteki CHP’nin Anayasa Mahkemesi’ne (AYM) yaptığı iptal başvurusu, Anayasa’nın ruhu yerine lafzına uygunluğu esas alındığı için reddedildi.

Böylece Osmanlı döneminde varlığını korumuş, Cumhuriyet’in 1924’de çıkardığı 442 sayılı yasa ile gelişmesi hedeflenmiş köylerin önemli bir bölümü, tüzel kişiliğini 2014 Mart ayındaki yerel seçim sonrasında kaybetmiş oldu.

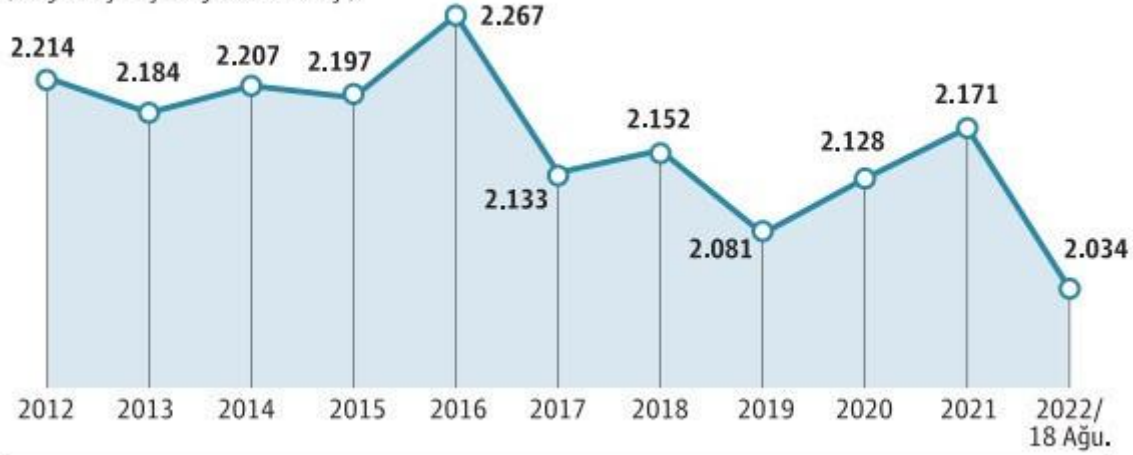
Geç gelen itiraf

Yasa tarımsal üretime en büyük zararı besiciliğin yapıldığı, sebze ve meyvelerin yoğun olarak yetiştirildiği, hububat tarımının gelişmiş olduğu bölgelere verdi. 2019’da düzenlenen 3. Tarım Şurası’nda 6360 sayılı yasa yoğun bir şekilde eleştirildi. Dönemin Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, 6 Kasım 2020’de TBMM’deki bir komisyon toplantısında “Büyükşehir yasası, maalesef, tarıma hakikaten zarar verdi” dedi ve yasada değişiklik yapıldığını belirtti. 16 Ekim 2020 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 7254 sayılı yasa ile mahalleye dönüştürülen köy ve beldelere “kırsal mahalle” olma hakkı verildi. Bunun için belirli şartları sağlamak ve başvuru yapmak koşulu getirildi. Ne var ki bu yasa köylere tüzel kişiliklerini ve ortak mallarını geri

vermedi. Kırsal kesimde yeni yasa hakkında bilgilendirme yapılmaması ve kırsal mahalle statüsünü almak için başvuru şartının bulunması dönüşüm çalışmalarında aksamaya yol açtı. Bursa Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı 700 dolayında mahalle için kırsal mahalle olma başvuru yapılırken, diğer büyük şehirlerde yasayla verilen hakların kullanımı sınırlı ölçülerde kaldı.

Kayıtlı çiftçi sayısı önce durakladı, sonra geriledi

(Kayıtlı çiftçi sayısı, bin kişi)

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı

KATILIMCILIK VE YERELLEŞME İLKELERİ DİKKATE ALINMADI

2004'ten önce Türkiye'de 35 bin 101 köy vardı. Bitkisel üretim yapılan toplam tarım arazisinin yüzölçümü 23 milyon 472 bin hektar, meraların toplam yüzölçümü 14 milyon 616 bin hektar olduğu için köy başına ortalama olarak 668.7 hektar tarım arazisi ve 416.4 hektar mera düşüyordu.

2004 ve 2012'de çıkarılan iki yasa ile köy sayısı 18 bin 275'e düşürüldü, 16 bin 826 köy mahalle yapıldı. Ortalama miktarlardan hesaplandığında mahalle yapılarak imar baskısına ve riskine maruz bırakılan toplam tarım arazisinin yüzölçümü 11 milyon 252 bin hektar (112 bin 515 kilometrekare) ve meraların yüzölçümü ise 6 milyon 782 bin hektar (67 bin 815 kilometrekare) oldu. Gelecek yıllarda tarım arazisi niteliğini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya kalan tarım arazilerinin toplamı Bulgaristan'ın 110 bin 877 kilometrekare olan yüzölçümünden bile fazlaydı.

Meralarla ilgili sorun daha açıldı. Ali Ekber Yıldırım'ın verdiği bilgiye göre en son 30 Ekim 2015'te yapılan bir yönetmelik değişikliği ile niteliği düşük mera, otlak ve yaylakların kentsel dönüşüm ve gelişim alanı olarak kullanılmasının yolu açıldı. Meranın kalitesinin yükseltilmeyip, imara açılması için ödenecek bedel ise "yirmi yıllık ot geliri" idi.

Tarım arazileri ve meralar konusundaki anlamsız mevzuat değişikliğinin ilk olumsuz sonucu haberdeki grafikte görüldüğü gibi kayıtlı çiftçi sayısının önce duraklaması sonra azalması oldu. SGK'ya prim yatıran kayıtlı çift sayısı ise son beş yılda yüzde

28 oranında geriledi. Büyükşehir sınırları içindeki köylerin mahalleye veya kırsal mahalleye dönüştürülmesinin diğer olumsuz sonuçları ise şunlar oldu:

- Köylülere kendi hayatlarını ve geçimlerini etkileyecek önemli yasal düzenlemeler konusunda bilgi verilmedi. Yasadan etkilenecek köylerde mahalleye dönüşme konusunda referandum veya benzeri bir oylama yapılmadı.
- Dünya ülkelerinde genel eğilim yerel yönetimlere daha fazla yetki verilmesi ve katılımcılık yönündeyken, Türkiye’de aşırı merkezileşme yönündeki uygulamalar yaygınlaştırıldı.
- Tarım kesimini derinden etkileyecek yasanın olası sonuçları konusunda bir “etki analizi” hazırlanmadı.
- Mahalleye dönüştürülen köylerde besicilik yapmak belediye mevzuat sınırlamaları ve artan maliyetler nedeniyle zorlaştı.
- Köylerde tarımsal üretim yaparak geçimin sağlayan nüfus kitlesinin su, mera, toprak gibi doğal varlıkları kullanması kısıtlandı.
- İlçe belediyelerinin bir bölümü, teknik donanım ve nitelikli personel konusunda sorunlar yaşadığı için özellikle ilçe merkezinden uzakta bulunan ve eskiden köy olarak adlandırılan mahallelere hizmet götürülemedi.
- Konu ile ilgili yasalardan en büyük zararı küçük ve orta ölçekli aile işletmelerinin göreceği dikkate alınmadı. Bunların bir bölümünün üretimden çekilmesinin şehirlere göçü artıracak ihtimali hesaba katılmadı.
- 2019 yılında toplanan Üçüncü Tarım Şurası’nda mahalle yapılan köylere tüzel kişiliklerinin geri verilmesi konusunda alınan karar hayata geçirilmedi. Mahalle yapılan köylerin tüzel kişiliklerine ait varlıkların, ortak malların artan satış değerlerinden köy tüzel kişiliklerine ve köylülere bir pay verilmedi.
- Mahalleye dönüştürülen köylerin muhtarları belediye ile ilişkilerinde muhatap bulma sorunu yaşadı.
- 7254 sayılı Yasa ile getirilen vergi indirimleri tarımsal üretime değil, tarım dışı faaliyete teşvik ve destek sağladı.
- Geçmiş yıllarda köy hizmetleri idaresi il özel idareleri tarafından yapılan altyapı yatırımları, mevzuat değişikliğinden sonra sürdürülemedi.

En tehlikeli fay hattı yeraltında değil!

Alaattin AKTAŞ

14 Şubat 2023 Salı

✓ Türkiye'nin meğer her yerinden fay hattı geçiyormuş! Hem bu öyle bir fay hattı ki tahmin edilenden daha aktif, daha yıkıcı...

✓ Böylesine büyük bir felaket bile toplumdaki ayrışmayı gideremedi, hatta tam aksine daha da derinleştirdi.

Tanımda bile ortak bir dil tutturamadık. Birileri illa **“asrın felaketi”** denilmesini istiyor. Öyle denilecek ki, **“Ne yapalım”** gerekçesine sığınmak mümkün olabilsin.

Peki asrın felaketi diyelim... Böyle tanımlayınca **“Evet, yapılabilecek bir şey zaten yoktu”** diye boynumuzu büküp kenara mı çekilelim?

Sanki yüzlerce yıl öncesindeyiz, sanki bu konuda hiç bilimsel çalışma yok, sanki böyle bir deprem yaşanacağına ilişkin hiçbir işaret bulunmuyor, kimse bir şey bilmiyor, bilenler de söylememiş; asrın felaketi diyerek sorumluluğu üstümüzden atacak, **“Yapılabilecek ne vardı ki”** diyerek avunacağız, öyle mi?

Deprem öncesinde bir şey yapmadık!

Aslında yaptık da, depreme karşı bir şey yapmadık!

Müteahhit hırsızlık yaptı, belediye ve denetim yetkisi verilen kuruluşlar göz yumdu, siyasetçi de bu hırsızlığı meşru hale getirdi. Yaşadıklarımızın özeti bu.

Hadi depremden önce doğru dürüst bina inşa etmedik...

Hadi deprem olduktan sonra hemen harekete geçemedik, insanları bu soğukta enkaz altında bıraktık, bölgeye erkenden ulaşabilenleri koordine edemedik. Geç kalmakla belki kurtarılabilecek çok can kaybettik.

14.02.2023

Hadi güvenlik güçlerini hemen devreye sokup yağma ve talanı önlemede geç kaldık ve böylece birilerinin durumdan vazife çıkararak kendilerini güvenlik güçlerinin yerine koymasını önleyemedik.

Bunlar da olmamalı da, oldu!

Ama biz bu sorunların varlığı konusunda bile görüş birliği sağlayabilmiş değiliz ki.

Tam ortadan!

Sanki zaten istenen bir durumun tümüyle gerçekleştiğini izliyoruz.

Toplum bir karpuz gibi ortadan ikiye ayrıldı.

En büyük fay hattı orada!

Böylesine büyük bir felaket bile toplumu birleştiremedi. Tam tersine giderek ayrıştık.

“Devlet deprem bölgesine zamanında ulaşamadı” diyenler neredeyse vatan haini ilan edilecek.

Zamanında ulaşıldıysa, oradaki insanlar niye feryat ediyor?

Bazıları depremden beş gün, altı gün geçtikten sonra gidip oralarda çekim yaparak, **“Hani çadır yoktu, iş makinesi yoktu, hani asker polis yoktu, işte hepsi var”** diye konuşuyor. Şimdi yok diyen mi var ki, geç kalındı, geç!

Ev yanmış, orman yanmış, **“İşte itfaiye geldi”** demek gibi bir durum. Söndürülecek ne ev kalmış, ne orman kalmış artık!

Herhalde deprem bölgesindeki feryatların, yardım gelmedi çığlıklarının sahte olduğu, insanların rol yaptığı düşünülüyor! Sahi böyle mi düşünülüyor acaba?

Yanlış a yanlış diyebilmek!

Diyelim ortada bir eksiklik, bir yanlışlık, bir gecikme var. Ya da çok iyi yapılmış, dört dörtlük bir iş. İki durumda da her şey apaçık ortada...

Bir değerlendirme yapacaksınız.

Bu olumlu durumu sağlayanı ya da olumsuzluğa yol açanı **“kim olduğuna bakarak”** değerlendiriyorsanız, kendinizi sorgulayın!

Hakkı ödenmeyecek olanlar belli

Ha yıkıldı, ha yıkılacak bir beton parçasının, tonlarca enkazın altına girmek ve oradaki bir kişiyi kurtarmaya çalışmak...

Bu nasıl bir özveridir, nasıl bir cesaret örneğidir...

Depremde hakkı ödenmeyecek olanlar bu insanlar.

Ama bir ekibin kurtarmak üzere olduğu kişinin şovunu yapmaya çalışanlar olduğunu da gördük. Bu da kocaman bir ayıptır; yapana da, yaptırana da...

Bunu yabancı ekiplere karşı da yaptı birileri. Adamlar bir türlü anlayamadı bunu, şaşkın şaşkın bakakaldılar.

CARİ AÇIKTA DOKUZ YILIN REKORU...

Bir haftadır depremle haşır neşir olmaktan diğer konulara fazla eğilemedik. Kimse eğilemedi zaten. Her şey ikinci planda kaldı, çok da önemsenmedi.

Ama hayat bir şekilde sürüyor, ekonomik sorunlarımız da bir şekilde devam ediyor.

Depremi, şu dönem haliyle pek konuşulmayan ekonomik faturası çıkacak. Yıkım çok büyük. Bu kentler yeniden kurulacak. Bu maliyeti tüm Türkiye topluca göğüsleyecek tabii ki.

Ama göğüsleyebilecek güç ne kadar var? Ekonomik sıkıntılar artacak.

Merkez Bankası'nın dün açıkladığı ödemeler dengesi örneğin. Durum zaten fazlasıyla tatsız, 2023'te daha da kötüye gitmek şaşırtıcı olmayacak.

Merkez Bankası dün ödemeler dengesinin 2022 sonuçlarını açıkladı ve gördük ki 2022'de son dokuz yılın en yüksek cari açığını vermişiz. 2022'deki açık 48.8 milyar dolar. Daha önce en yüksek açığı 55.1 milyar dolarla 2013 yılında vermiştik.

En yüksek borçlanma

Ödemeler dengesinde 2022'nin en dikkat çekici iki kalemi portföy yatırımlarındaki çıkış ve borçlanmadaki artış.

Portföy yatırımlarında geçen yıl 13.4 milyar dolarlık bir çıkış yaşandı. Bu 2015'ten sonraki en yüksek çıkış.

Doğrudan yatırımlar önceki yıllara göre çok büyük fark göstermedi ve çoğu (6.3 milyar dolar) gayrimenkulden oluşmak üzere 8.1 milyar dolar oldu.

Borçlanma ise rekor kırdı ve 42.3 milyar dolara ulaştı.

Yıllık bazda bir rekor da 24.2 milyar dolarla pozitif net hata ve noksan kalemi.

22 milyar mümkün değil

Cari açıkta bu yılın hedef 22 milyar dolar. Yani açığı geçen yıla göre yarı yarıya azaltmayı planlamış durumdayız.

Normal şartlarda bile mümkün görünmeyen bir hedefti bu, hele şimdi tümüyle mümkün olmaktan çıktı.

Ödemeler dengesinin 15 yıllık özeti (Milyon dolar)

	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
A-Cari işlemler hesabı	-48.769	-7.232	-31.888	10.796	-20.151	-39.955	-26.668	-26.625	-38.020	-55.092	-47.278	-74.402	-44.620	-11.360	-39.425
a-Dış ticaret dengesi	-89.719	-29.313	-37.874	-16.781	-40.726	-58.575	-39.923	-49.009	-66.572	-81.885	-65.367	-89.160	-56.325	-24.762	-52.917
İhracat	253.379	224.686	168.378	182.200	178.909	169.214	152.645	154.865	173.293	167.397	161.948	142.392	120.992	109.732	140.906
İthalat	343.098	253.999	206.252	198.981	219.635	227.789	192.568	203.874	239.865	249.282	227.315	231.552	177.317	134.494	193.823
b- Diğer	40.950	22.081	5.986	27.577	20.575	18.620	13.255	22.384	28.552	26.793	18.089	14.758	11.705	13.402	13.492
B-Sermaye hesabı	-35	-64	-36	34	80	15	22	-21	-70	-96	-58	-25	-51	-43	-61
C-Finans hesabı (net) (a+b)	-24.604	-5.652	-39.432	5.151	1.248	-49.665	-16.724	-18.126	-39.539	-54.984	-47.402	-62.337	-51.450	-10.782	-33.910
a-Finans hesabı (brüt)(*)	-36.915	-28.982	-7.570	-1.173	11.625	-41.458	-17.537	-6.295	-39.071	-64.895	-68.216	-60.524	-64.259	-10.894	-32.852
Doğrudan yatırımlar	-8.052	-6.874	-4.456	-6.577	-8.845	-8.487	-10.697	-14.167	-6.287	-9.927	-9.638	-13.812	-7.617	-7.032	-17.302
Portföy yatırımları	13.425	-751	9.556	2.763	916	-24.440	-8.412	13.867	-19.699	-22.606	-41.029	-22.204	-16.083	-227	5.014
Diğer yatırımlar	-42.288	-21.357	-12.670	2.641	19.554	-8.531	1.572	-5.995	-13.085	-32.362	-17.549	-24.508	-40.559	-3.635	-20.564
b-Rezerv varlıklar(**)	12.311	23.330	-31.862	6.324	-10.377	-8.207	813	-11.831	-468	9.911	20.814	-1.813	12.809	112	-1.058
D-Net hata ve noksan	24.200	1.644	-7.508	-5.679	21.319	-9.725	9.922	8.520	-1.449	204	-66	12.090	-6.779	621	5.576

(*) Döviz girişi yükümlülük artışı anlamına geldiği için negatif, çıkış ise yükümlülük azaltıcı gösterdiği için pozitif işaret alıyor, (**) Eksi, rezervden kullanımı, artı rezerve ekleme yapıldığını gösteriyor.

Esfender KORKMAZ

Uzaktan eğitim depremin sosyal maliyetini artırır

14 Şubat 2023 Salı

Deprem felaketinde; yediden yetmişe halk, kurumlar, sivil toplum örgütleri birlik oldu ve elinden geleni yaptı.

Depremin bir maddi hasarı var, bir de sosyal maliyeti var. İnsan kaybımız hiçbir maliyete sığmaz. Siyasi iktidar, 850 bin kişilik öğrenci yurtlarının kullanılmasına ve uzaktan eğitim yapılmasına karar verdi. Bu şekilde eğitimin aksaması, ilave bir sosyal maliyet demektir.

Zaten iki yıl pandemiden dolayı, şimdi bir yıl da iktidarın uzaktan eğitim kararı ile, öğrenciler bir yıl kadar ancak okula gitmiş olacaklar. İnsan gücü kalitemiz düşecek. Zaten vasıflı iş gücünü Türkiye'de tutamıyoruz. Cumhuriyet tarihinin en büyük beyin göçünü yaşıyoruz.

Gerçekte ise bizim gibi gelişmekte olan ülkeler için, insan sermayesi maddi sermaye kadar önemlidir. Almanya, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra elinde vasıflı eleman olduğu için hızla kalkındı.

Türkiye'de, AKP öncesi ve AKP döneminde Üniversiteler popülizmin birer aracı olarak kullanıldı. AKP iktidarı bir adım ileri giderek, Üniversiteleri de devlet gibi parti üniversitesi yaptı ve ideolojik tuzağa düşürdü.

Liseler teknik eğitim yerine imam hatip ağırlıklı oldu. Üniversite önünde birikimi azaltmak ve günü kurtarmak için, hem açık öğretimi hem de örgün eğitimde uzaktan eğitimi artırdılar.

Oysa ki Yüksek Öğretim yalnızca dersleri ezberlemek değildir. Öğretim üyesi ve öğrencilerin bir arada olayları ve konuları tartışmaları, öğrencilerin bilgi yanında analiz ve sentez yeteneği kazanmaları gerekir. Türkiye'de ise öteden beri örgün eğitimin, eğitim içindeki payı düşüktür.

Ön lisans ve lisans eğitimi öğrenci sayısı toplam 7. 829.148'dir. Bunların yüzde 36,8'i örgün eğitimde, yüzde 56,9'u ise açık öğretimdedir. Ön lisans ve lisans eğitiminde ise;

2021-2022 yılı ön lisansta kayıtlı öğrenci sayısı 3.250.101'dir. Bunların;

**Yüzde 24,3' ü örgün eğitim,*

**Yüzde 69,3'ü açık öğretim,*

**Yüzde 5,5'i ikinci eğitim,*

**Yüzde 0,9'u uzaktan eğitimidir.*

Lisansta öğrenci sayısı 4.579.047'dir. Bunların,

**Yüzde 45,7'si örgün eğitim,*

**Yüzde 48,1'i açık öğretim,*

**Yüzde 5,5'i ikinci öğretim,*

**Yüzde 0,7'si uzaktan eğitimidir.*

1996 yılında, İstanbul Ticaret Odası adına, Marmara Üniversitesi Rektörü rahmetli **Ömer Faruk Batırel** ve ben İktisat Fakültesi Dekanı olarak; bir araştırma grubu kurduk. "**Açık öğrenimde etkinlik**" konulu bir araştırma yaptık. Bulduğumuz sonuç; "*Açık öğretime kaydolan her 100 kişiden yalnızca 6 veya 7 kişisi eğitimi sonuna kadar götürüyor ve mezun oluyor. Bu nedenle açık öğretim kaynak israfına neden oluyor.*" şeklindeydi.

Son yapılan bir araştırmaya göre; 2017/2018 ders yılında açık öğretimde mezuniyet oranını yüzde 6'dır. 2013-2018 ortalaması yüzde 7'dir. (Doç. Dr. Ertuğ Can <https://orcid.org/0000-0002-0885-9042>)

Açık öğretim mezunları da sıkıntı çekiyor. Çoğu firma açık öğretim mezunlarını kabul etmiyor.

Siyasi iktidar eğitime hem ideolojik çizgiden bakıyor, hem de öğrencinin bir arada olmasını istemiyor. Bu iktidar döneminde eğitim sisteminde düzelme olmayacağı açıktır.

Türkiye'nin gerçeği ise siyasi iktidarın gerçeğinden çok farklıdır.

Türkiye gerçeğinde;

1.Yüksek öğretimde reform yapılmalı, açık öğretim kaldırılmalıdır.

2.Türkiye'de 208 Üniversite var. Bunların 79'u Vakıf Üniversitesidir. Ön lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin yüzde 92,3'ü devlet, yüzde 7,7'si Vakıf Üniversitelerine kayıtlıdır.

Bazıları hariç derslerin çoğu, dışarıdan gelenlere ders başı ücret şeklinde yapılıyor. Kadrolu öğretim üyelerine düşük maaş veriliyor. Öğretim üyeleri veya yardımcılarına memur işleri yaptırılıyor. Bu Üniversitelerin birçoğu araştırma görevlisi alıp yetiştirmiyor. Hazır öğretim üyesi almayı tercih ediyorlar. Yetmedi, bu Üniversitelerin çoğunda araştırma ve laboratuvar imkanları yetersizdir. Birkaçı hariç, Ar-Ge için yeterli kaynak ayrılmıyor. Yine Kampüs anlayışı yoktur. Apartmanlarda Üniversite kuruluyor.

3.Yüksek öğrenimde reform yapılarak, kampüsü olmayan vakıf Üniversitelerini devletleştirmek gerekir.

Türkiye'de planlamanın kaldırılması ile birlikte eğitimde iş gücü planlaması rafa kaldırıldı. Daha kolay ve daha ucuz olduğu için İktisat ve İşletme fakülteleri ihtiyaçtan fazla arttı. Bu nedenle eğitilmiş olanlarda ve özellikle yükseköğretimde, bazı dallarda arz fazlası var; Tıp gibi bazı dallarda ise arz eksikliği var. Söz gelimi 2017 Üniversitelere yerleştirme programında İktisat ve İşletme dallarında 15.865 boş kontenjan kalmıştır.

4.Yapılması gereken, iş gücü planlaması yaparak, yükseköğretimde fakülteleri ve öğrenci sayısını geleceğin ihtiyacına göre planlamaktır.

AKP iktidarında Üniversiteler tamamıyla Cumhurbaşkanı'nın siyasi ve ideolojik tercihlerine ve AKP misyonuna göre şekillendi. Üniversite yöneticileri karar vermekten çekiniyorlar.

5.Üniversitelere idari ve bilimsel özerklik verilmelidir.

İbrahim Kahveci

İktidar değişimi yetmez...

O kadar doğru o kadar doğru cümle ki;

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu söyledi.

Yıllardır ama yıllardır anlatmaya çalıştığım mesele.

Öncelikle **toplumsal yaşam temellerimizi değiştirmemiz** gerekiyor. Bir kişi hapslere girip-çıkıp 3 kadını hunharca katledebiliyorsa bu hukuk-infaz düzenimizi yeniden gözden geçirmemiz gerekiyor. Özgürlük, suç işleme özgürlüğü olamaz.

Ya da yolda arabayı orta yere bırakabiliyorsan, veya kaldırıma park edebiliyorsan... En küçük ihlalden en büyük ihlale kadar hiç müsamahasız bir toplumsal yaşam kurallarını gözden geçirmeliyiz. Kaldırım yapmayan belediyeler gibi...

Sen kuyrukta beklerken son anda kaynak yapanların en ağır cezayı almayıp ödüllendirildiği yaşam düzeni... Veya 40-45-50 yaşlarında emekli olmak gibi.

Ha imar affı, ha imar barışı ha da erken emeklilik. **Toplumsal rüşvete alıştırılmış bu seçim süreçleri...**

İktidara gelmek için toplumu uzun vadede yıkacak rüşvet benzeri seçim vaatleri.

Ve buna oy veren seçmenler... Herkes ama hepimiz suçluyuz.

Çalışma hayatını sadece beslenme maaşına hapsedmiş bir ekonomi; barınma ve eğitim gibi temel ihtiyaçlara kaynak ayırtamayacak bir refahsızlık düzeyi...

Süreçler birbirini tetikliyor.

Bir taviz bir fakirliği, bir fakirlik bir başka tavizi tetikliyor.

Bir kesim onlarca-yüzlerce konut sahibiyken binlerce insan kiralarda sürünebiliyor. **Birinin yaşam hakkı bir başkasının rant alanı olamaz...** Bu vergilendirilir ve bu vergiler yaşam hakkı olanlara kaynak olarak aktarılır. Aslında çözüm çok basit.

Ama daha büyük çözüm rant alanlarının kapatılıp üretmenin ve çalışmanın daha yüksek kazanca eriştirilmesidir. Yani **cezanın karşısında kesinlikle ödül de olmalıdır.**

Rantçı cezalandırılırken, çalışan ve üreten de ödüllendirilir. Aynı anlayış şekli çalışan ve emekli şeklinde de yapılır. Emeklilikte tek hesap uygulanır: **Ne kadar prim ödedin, emekli olunca kaç yıl emekli maaşı alacaksın...Bu hesaba göre herkesin ücreti hakkaniyetli olur.** Bu kadar basit. 4/a-4/b-4/c de neymiş??

50 yaş sonrası çalışmaya ek katkı sağlar ve çalıştıkça giderek daha ama çok daha yüksek emekli maaşı imkanı sunarsın. Hem asgari ücretle 25 yıl çalış, hem de 45 yaşında emekli olup asgari ücret kadar emekli maaşı al... Bu hiçbir yerde olmaz.

Bir taraftan kamu vergi yükünü azaltmak ama diğer yandan da kamu kaynaklarını daha büyük oranda verimli yatırımlara (toplumsal ihtiyaçlar) yönlendirmek gerekiyor. O nedenle kamu kaynaklarının elde edilmesindeki adaletsizlikten başlayarak, kamu kaynaklarının harcanmasındaki adaletsizliğe kadar geniş bir reform gerekiyor. Hatta reform değil, devrim gerekiyor.

En küçük müdürün dahi makam aracı ve makam şoförü olamaz. Olanların arabaları da yabancı lüks arabalardan olamaz. Tüm kamuda kullanılacak araçlar için bu ülkede üretilmiş olma şartı ilk akla gelendir. **Hem araç-makam saltanatı hem de yabancı lüks araç kullanımı milletin vergileri ile birilerinin imtiyazlı yaşamı yapılamaz.**

Çalışma hayatındaki ücret düzeyi ile kamudaki ücret düzeyi de endekslenir. Refah arttığında herkesin maaşı yükselir ama refah azaldığında da herkesin maaşı geriler. Nasıl ki çakar araçlar yasaklanıp (ambülans ve görevdeki polis dışı) herkes milletin çektiği trafiği çekerek anlarsa, ücretlerde de beraberlik oluşturulur.

Bu sayede kamu-özel ortak gemide olduğunu anlar ve toplam çıkarı yukarıya çekmeye çalışırlar.

Bunlar birer örnek... Bugün toplumsal yaşam kurallarımız ve işleyişi bize sağlıklı olmadığını gösteriyor.

Bal tutanın parmağını yaladığı bir düzenden çıkmalıyız.

14.02.2023

Özgürlük değil sorumluluk
İtaat değil liyakat

Sadece bu iki kavramın işlemeyişi bu son depremde on binlerce canımıza mal oldu.
Hiç mi hesabı sorulmayacak, hiç mi vicdanlar acımayacak?

Evet, iktidar değişimi yetmez, zihinler de değişmeli... Kim gelirse aynısını yapar
düşüncesindeki hapislikten kurtulmalıyız.

Büyük değişim şart.

Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyeti toplumsal yaşamda bir üst
mertebeğe çıkartmamız gerekiyor. Lafla değil, icraatla...

Bilimi, teknolojiyi öne alıp inanca dayalı cahiliye devrini bitirmek zorundayız. Yoksa
yıkılıyoruz... **Sadece deprem olarak değil, toplumsal olarak da yıkılıyoruz.**

Bu yıkımı durduracak büyük değişim ve yaşam kurallarını oluşturmak zorundayız.

Bize reform yetmez, bize devrimler lazım...

14 Şubat 2023, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Türkiye, liderine güveniyor

Yaşadığımız büyük felaketin boyutlarını yeni yeni anlıyoruz. Bu öyle bir felaket ki 12 bin yıllık tarihi olan Hatay şehri tamamen yerle bir oldu.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yayınladığı son basın bülteninde yer alan rakamlar felaketin boyutlarını da anlatıyor. 33 bin bina yıkılmış ya da acilen yıkılması gerekiyor. 6 bin bina orta, 60 bin bina ise az hasarlı. Nereden bakarsanız bakın 100 bin binanın kademeli olarak yeniden yapılması gerektiğini düşünebiliriz.

Biliyorum rakamlar çok büyük. Bir ülkenin bu yükü kaldırması çok zor. Fakat Türkiye elbirliğiyle bu felaketin üstesinden gelecektir. Daha önce başardık, yine başarabiliriz. Yarın içlerinde ATV'nin de olduğu 8 ulusal TV kanalı **"Türkiye Tek Yürek"** diyerek ortak bir yardım yayını yapacak. Bu yardım kampanyasında zor zamanlarda nasıl kenetlendiğimizi bütün dünyaya göstereceğimizi düşünüyorum.

Türkiye, evet talihsiz bir ülke ama asla sahipsiz değil. Bu ülkenin başında **Recep Tayyip Erdoğan** gibi dünyanın en tecrübeli lideri bulunuyor. 25 yıl boyunca birçok zorlukların üstesinden geldi. **Erdoğan**'ın siyasi hayatı boyunca hiç rahat bir dönemi olmadı. Hep sorunları çözerek ilerledi. Krizleri yönetmeyi iyi biliyor. Zaten gücünü de zorluklardan alıyor. Yeminli Erdoğan düşmanları bile itiraf etmeseler de böyle zor zamanlarda içten içe ona güveniyor.

Biz de **Erdoğan**'a güveniyoruz. Birlikte her güçlüğün üstesinden gelecek güçlü bir millet olduğumuzu da biliyoruz. Bir yıl sonra bambaşka bir Türkiye'yi konuşacağımıza eminiz. Sosyal medyadaki bilgi kirliliğinin rüzgârına kapılarak bu gücümüzü ziyan etmeyelim.

İYİ Kİ SAHADA ÇALIŞANLAR SOSYAL MEDYADAKİ REZİLLİĞİ GÖRMÜYOR

Depremi ilk saatlerinden itibaren sosyal medyada büyük bir bilgi kirliliği yaşanıyor. Yıllardır yalan haber üretme konusunda tecrübe kazanmış ajanslar, deprem olur olmaz harekete geçti. **"Afganlar insanların kollarını kesiyor,**

bileziklerini alıyor" diyen **sahtekârları** da gördük, **"Baraj yıkıldı Hatay'ı boşaltın"** diyen **şarlatan sosyal medya fenomenlerini** de.

İletişim Başkanlığı bünyesinde **Dezenformasyonla Mücadele Merkezi** kuruldu. Bir de **"Teyit Hattı"**... Sosyal medyadaki bu yalan bombardımanına anında cevap veriliyor.

Devlet, afetle mücadelede harcayacağı enerjisini yalanla mücadele için kullanmak zorunda kalıyor. Bilgi kirliliğini yayanların ise bu umurunda bile değil. Bir yalanları ortaya çıkınca hemen yenisini dolaşıma sokuyorlar. Bunlar cahil insanlar da değil. İçlerinde **profesör** de var, **şarkıcı** da, **ressam** da, **eğitimci** de, **işadamı** da... FETÖ'cüler ve PKK'lıları sanırım eklememe gerek yok.

Koro halinde **"Hiçbir şey yapılmıyor"** yalanını yaymaya çalışıyorlar. Sosyal medya hiç bu kadar kirlenmemişti. Allah'tan deprem bölgesinde canla başla çalışan 200 bin insan, bu yalan bombardımanını görmüyor.